

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 176/06-83

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. septembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatú sťažnosť B. R., T., zastúpeného advokátkou JUDr. M. M., T., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 1449/94 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 1449/94 porušil základné právo B. R., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 1449/94 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. B. R. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. B. R. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 682 Sk (slovom osem tisíc šesťstoosemdesiat dva slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. M. M., Trenčín, do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I .

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 16. mája 2006 č. k. I. ÚS 176/06-30 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť B. R., T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. M. M., T., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 1449/94.

2. Z prijatej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 17. mája 1994 podal okresnému súdu návrh *„o zaplatenie 57 845 Sk s prísl.“*, o ktorom ešte nie je právoplatne rozhodnuté. Sťažovateľ tvrdil, že *„... Sťažnosť podávam na súd z dôvodu, že Okresný súd (OS) v Trenčíne nie je schopný pomerne jednoduchú vec sp. zn. 6 C 1449/94 z roku 1994 objektívne, včas a spravodlivo prejednať a rozhodnúť. V konaní robí úmyselné, ale a vyplývajúce z nekvalifikovaných rozhodnutí, prietahy, ktoré ani po viacerých sťažnostiach či už na OS, KS, NSSR a Ministerstvo spravodlivosti SR doteraz neodstránil a vec neukončil. (...)*

Ďalej nekonaním súdu pretrváva u mňa stav právnej neistoty a vzhľadom aj na môj vek a osobné pomery pociťujem nečinnosť súdu ako psychickú ujmu z ktorého dôvodu požadujem priznať primerané finančné zadosťučinenie...“

3. Sťažovateľ viackrát (napr. 16. júna 1997, 15. júla 1997, 13. februára 1998, 7. decembra 1998, 13. októbra 2000, 16. decembra 2000, 2. apríla 2001, 13. apríla 2001, 20. októbra 2001, 6. decembra 2001, 8. februára 2002, 2. septembra 2003, 12. júna 2004, 15. apríla 2005) podal sťažnosť na pried'ahy v konaní podaniami adresovanými okresnému súdu, Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) a Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“). Vo veci nie je do dňa podania jeho sťažnosti ústavnému súdu rozhodnuté ani na súde prvého stupňa.

Postup okresného súdu považuje sťažovateľ za porušenie ním označeného základného práva.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie označeného základného práva, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných pried'ahov, priznal mu finančné zadosťučinenie „vo výške 2 000 000 Sk“ a náhradu trov konania..

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom, vyjadrením sp. zn. Spr. 737/06 z 11. júla 2006. Právna zástupkyňa sťažovateľa zaujala stanovisko k uvedenému vyjadreniu okresného súdu podaním z 10. augusta 2006 a sťažovateľ podaním zo 7. augusta 2006.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s predloženým dokumentačným materiálom dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, a jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou týchto základných práv – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný

prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 100/03).

II.

Z obsahu s'ťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 6 C 1449/94.

A

S'ťažovateľ 18. mája 1994 podal okresnému súdu žalobu proti Ing. K. Ď. a jeho manželke RNDr. J. Ď. (ďalej aj „žalovaný v 1. rade“; „žalovaná v 2. rade“; „žalovaní“) o zaplatenie 57 845 Sk s prísl. Pri podaní žaloby nebol s'ťažovateľ zastúpený a nezaplatil súdny poplatok.

Dňa 25. mája 1994 bol s'ťažovateľ vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu a žalovaným bol zaslaný návrh na vyjadrenie.

Dňa 13. júna 1994 žalovaní zaslali súdu plnú moc pre právneho zástupcu a prostredníctvom neho požiadali o 15-dňovú lehotu na podanie vyjadrenia k návrhu.

Dňa 20. júna 1994 s'ťažovateľ požiadal „o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov na prechodnú dobu“.

Dňa 25. júla 1994 bol vyhotovený úradný záznam uctárne okresného súdu o tom, že s'ťažovateľ podľa denného výpisu z účtu zo dňa 19. júla 1994 zaplatil súdny poplatok v sume 2 312 Sk.

Dňa 10. augusta 1994 sudkyňa nariadila termín pojednávania na 23. september 1994.

Dňa 22. septembra 1994 žalovaní prostredníctvom svojho právneho zástupcu zaslali vyjadrenie k žalobe a zároveň zaslali protižalobu o zaplatenie 21 296 Sk s prísl.

Dňa 23. septembra 1994 bolo pojednávanie (konané za prítomnosti s'ťažovateľa a jeho právnej zástupkyne, žalovaného v 1. rade a právneho zástupcu žalovaných) odročené na neurčito s tým, že právnej zástupkyňi s'ťažovateľa sa uložilo, aby sa vyjadrila k protinávru žalovaných.

Právna zástupkyňa sťažovateľa zaslala 29. septembra 1994 doklady a požiadala o predĺženie lehoty na vyjadrenie.

Dňa 3. októbra 1994 bolo vyjadrenie právnej zástupkyne sťažovateľa z 29. septembra 1994 zaslané právnenému zástupcovi žalovaných.

Dňa 6. októbra 1994 žalovaní prostredníctvom právneho zástupcu zaslali okresnému súdu rozšírenie protižaloby.

Dňa 11. októbra 1994 bol žalovaný v 1. rade vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku z protižaloby a rozšírenie protižaloby bolo zaslané právnej zástupkyne sťažovateľa na vyjadrenie.

Dňa 28. októbra 1994 sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne zaslal vyjadrenie k protižalobe a k rozšíreniu protižaloby. Spolu s týmto vyjadrením bolo žalovaným zaslané vyjadrenie sťažovateľa z 8. októbra 1994 a z 18. októbra 1994 k rozšíreniu protižaloby.

Dňa 15. decembra 1994 sudkyňa určila termín pojednávania na 31. január 1995.

Dňa 31. januára 1995 sa uskutočnilo pojednávanie (za prítomnosti účastníkov konania a ich právnych zástupcov), na ktorom boli vypočutí účastníci konania. Pojednávanie bolo následne odročené na neurčito s tým, že zástupkyne žalovaných okresný súd uložil, aby navrhla písomné dôkazy na preukázanie nároku na náhradu škody uplatneného v protižalobe a predložila v lehote 7 dní projektovú dokumentáciu.

Dňa 6. februára 1995 bol súdnej kancelárii daný pokyn, aby bolo možné nahliadnuť do všetkých spisov týkajúcich sa sťažovateľa, ktoré boli podané okresnému súdu v máji 1994.

Dňa 9. februára 1995 žalovaní prostredníctvom právneho zástupcu podali návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 27. februára 1995 sťažovateľ zaslal odpoveď na vyjadrenie žalovaného v 1. rade.

Dňa 22. marca 1995 bola zo Správy katastra v T. žiadaná fotokópia zmluvy, na základe ktorej došlo ku vkladu listu vlastníctva (list vlastníctva č. 3811 k. ú. T.) v prospech sťažovateľa.

Dňa 29. marca 1995 bola okresnému súdu zaslaná kópia kúpno-predajnej zmluvy z 5. marca 1992.

Dňa 20. apríla 1995 okresný súd zamietol návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 15. mája 1995 podali žalovaní prostredníctvom právneho zástupcu odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 18. mája 1995 žalovaní prostredníctvom právneho zástupcu v nadväznosti na odvolanie predložili vo veci ďalšie dôkazy o výške dlhov sťažovateľa.

Dňa 22. mája 1995 žalovaní prostredníctvom právneho zástupcu v nadväznosti na odvolanie predložili vo veci ďalšie dôkazy o výške dlhov sťažovateľa.

Dňa 29. mája 1995 bolo odvolanie žalovaných zo dňa 15. mája 1995 zaslané právnej zástupkyňi sťažovateľa na vyjadrenie.

Dňa 15. júna 1995 sťažovateľ zaslal vyjadrenie k odvolaniu žalovaných proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 19. júna 1995 bolo vyjadrenie sťažovateľa k odvolaniu žalovaných zaslané právnomu zástupcovi žalovaných a bola vyhotovená predkladacia správa pre krajský súd.

Dňa 21. júna 1995 bol súdny spis sp. zn. 6 C 1449/94 doručený krajskému súdu.

Dňa 20. októbra 1995 krajský súd uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil.

Dňa 19. decembra 1995 bol spis doručený okresnému súdu.

Dňa 5. januára 1996 bolo uznesenie krajského súdu zaslané právnym zástupcom účastníkov.

Dňa 5. februára 1996 bol súdnej kancelárii daný pokyn, aby bolo možné nahliadnuť do predložených súdnych spisov týkajúcich sa sťažovateľových vecí podaných na okresnom súde.

Podľa úradného záznamu z 21. februára 1996 ani jedna vec z predložených spisov nebola skončená a nebolo v nich nariadené znalecké dokazovanie. Predložené spisy boli vylúčené a právny zástupca žalovaných bol vyzvaný na označenie dôkazov, ktorých vykonanie navrhuje na preukázanie nároku na náhradu škody uplatneného v protižalobe.

Dňa 15. marca 1996 sudkyňa nariadila termín pojednávania na 19. apríl 1996.

Dňa 19. apríla 1996 sa uskutočnilo pojednávanie (nepřítomná žalovaná v 2. rade), na ktorom sa sťažovateľ vyjadril k veci samej a bol vypočutý svedok. Pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že zástupkyňi sťažovateľa okresný súd uložil predložiť doklady špecifikované vo výroku uznesenia o odročení pojednávania.

Dňa 2. mája 1996 právna zástupkyňa sťažovateľa zaslala okresnému súdu listinné dôkazy, návrh na vykonanie dôkazov a úpravu petitu žaloby.

Dňa 13. mája 1996 okresný súd uznesením pripustil zmenu žaloby. Uznesenie bolo zaslané právnym zástupcom účastníkov konania. Zároveň bolo podanie právnej zástupkyne sťažovateľa, ktoré bolo okresnému súdu doručené dňa 2. mája 1996, zaslané právnomu zástupcovi žalovaných na vyjadrenie. Sťažovateľ bol vyzvaný na doplatenie súdneho poplatku.

Dňa 20. mája 1996 sa okresnému súdu vrátila nedoručená zásielka adresovaná sťažovateľovi s tým, že adresát sa presťahoval. Zásielka bola opätovne zaslaná na adresu, ktorú oznámila pošta.

Dňa 29. mája 1996 bol právny zástupca žalovaných vyzvaný na doručenie vyjadrenia k rozšírenému návrhu sťažovateľa.

Dňa 3. júna 1996 žalovaný v 1. rade zaslal okresnému súdu vyjadrenie k uzneseniu z 13. mája 1996.

Dňa 12. júna 1996 bol právny zástupca žalovaných vyzvaný, aby okresnému súdu zaslal rovnopis vyjadrenia žalovaných z 30. mája 1996.

Dňa 14. júna 1996 právny zástupca žalovaných okresnému súdu doručil požadovaný rovnopis. Právna zástupkyňa sťažovateľa písomne oznámila, že ukončila jeho právne zastúpenie.

Dňa 1. júla 1996 bol daný pokyn súdnej kancelárii, aby bolo žalobcovi zaslané podanie žalovaných z 30. mája 1996.

Dňa 27. júna 1996 bol vyhotovený úradný záznam účtarne o tom, že sťažovateľ podľa denného výpisu z účtu z 26. júna 1996 zaplatil súdny poplatok.

Dňa 19. júla 1996 sudkyňa nariadila termín pojednávania na 10. september 1996. Toto pojednávanie bolo odročené. (Na pojednávanie sa nedostavili bez ospravedlnenia sťažovateľ a ani jeho právna zástupkyňa.)

Dňa 25. februára 1997 sťažovateľ zaslal okresnému súdu odvolanie plnej moci, ktoré udelil právnej zástupkyňi, a 27. februára 1997 zaslal okresnému súdu návrh na spojenie vecí týkajúcich sa jeho nárokov. Okresný súd 20. novembra 1997 uznesením ustanovil vo veci znalca Ing. Š. B. (ďalej len „znalec č. 1“) z odboru oceňovania nehnuteľností a stavebných prác. Uznesenie o ustanovení znalca č. 1 bolo 28. novembra 1997 zaslané účastníkom konania a znalcovi č. 1, ktorý bol vyzvaný na prevzatie súdneho spisu.

Znalec č. 1 si 9. decembra 1997 osobne prevzal súdny spis sp. zn. 6 C 1449/94.

Dňa 26. januára 1998 sťažovateľ zaslal okresnému súdu vyjadrenie k znaleckému dokazovaniu.

Znalec č. 1 dňa 30. januára 1998 požiadal okresný súd o vylúčenie z vypracovania znaleckého posudku (žalovaní sú mu „*dobre známi*“).

Dňa 4. februára 1998 bola zaslaná výzva znalcovi č. 1, či trvá na podanej žiadosti o vylúčenie.

Okresný súd 14. mája 1998 uznesením vylúčil znalca č. 1 zo znaleckého dokazovania v tejto veci.

Prípisom zo 14. mája 1998 bol sťažovateľ vyzvaný, aby doplnil svoje podanie z 26. januára 1998 („*nie je zrejmé, čoho sa týmto podaním domáhate*“).

Okresný súd 14. mája 1998 ustanovil vo veci znalca Ing. M. B. (ďalej len „znalec č. 2“).

Dňa 9. júna 1998 boli uznesenia o vylúčení znalca č. 1 a o ustanovení znalca č. 2 zo 14. mája 1998 expedované. Znalec č. 2 bol vyzvaný na prevzatie súdneho spisu.

Dňa 16. júna 1998 sa okresnému súdu vrátila nedoručená zásielka adresovaná sťažovateľovi. Táto mu bola 18. júna 1998 opätovne zaslaná na adresu, ktorú oznámila pošta.

Dňa 29. júna 1998 ustanovený znalec č. 2 študoval súdny spis.

Sťažovateľ 1. júla 1998 doručil okresnému súdu odpoveď na výzvu zo 14. mája 1998 (jeho podanie nebolo odvolaním). Znalec č. 2 okresnému súdu oznámil termín obhliadky stavby.

Dňa 28. septembra 1998 sťažovateľ okresnému súdu zaslal výzvu znalcovi č. 2 (urgovanie vypracovania znaleckého posudku).

Okresný súd 30. septembra 1998 vyzval znalca č. 2 na predloženie znaleckého posudku.

Dňa 13. októbra 1998 znalec č. 2 okresnému súdu oznámil predpokladaný termín ukončenia a predloženia znaleckého posudku.

Sťažovateľ 5. novembra 1998 opätovne urgoval urýchlenie znaleckého dokazovania.

Dňa 5. novembra 1998 okresný súd opätovne požiadal znalca č. 2 o predloženie znaleckého posudku.

Dňa 23. novembra 1998 okresný súd opätovne vyzval znalca č. 2 predložiť znalecký

posudok.

Predsedička okresného súdu listom z 28. decembra 1998 urgovala vypracovanie a predloženie znaleckého posudku znalcom č. 2.

Dňa 2. februára 1999 znalec č. 2 okresnému súdu podal písomný znalecký posudok č. 5/99 o cene stavebných prác spolu s faktúrou za vypracovanie znaleckého posudku.

Znalecký posudok bol 18. februára 1999 zaslaný sťažovateľovi a právneho zástupcovi žalovaných.

Dňa 13. mája 1999, 15. júna 1999 a 19. júla 1999 predsedníčka okresného súdu upozornila zákonnú sudkyňu na nečinnosť a žiadala, aby vo veci konala plynulejšie (č. 1. 210 spisu).

Sudkyňa 22. júla 1999 požiadala súdnu kanceláriu, aby v učtárni zistila, či sťažovateľ zaplatil preddavok na trovy podľa uznesenia z 20. novembra 1997. (Podľa úradného záznamu učtárne z 23. júla 1999 sťažovateľ dosiaľ nezložil zálohu na trovy znaleckého dokazovania.)

Okresný súd uznesením 2. augusta 1999 priznal znalcovi č. 2 odmenu za vypracovanie znaleckého posudku.

Na výzvu okresného súdu z 2. augusta 1999 znalec č. 2 zaslal 19. augusta 1999 okresnému súdu ďalšie vyhotovenia znaleckého posudku.

Predsedička okresného súdu 2. septembra 1999 upozornila zákonnú sudkyňu „na nutnosť plynulého a rýchleho konania“.

Dňa 12. októbra 1999 sudkyňa nariadila termín pojednávania na 28. október 1999.

Sťažovateľ 26. októbra 1999 zaslal okresnému súdu návrh na úpravu petitu žaloby.

Na č. 1. 257 sa v spise nachádza vyjadrenie žalovaných z 1. októbra 1999 k znaleckému posudku.

Dňa 28. októbra 1999 sa uskutočnilo pojednávanie (za prítomnosti sťažovateľa a právneho zástupcu žalovaných), ktoré bolo odročené na 9. november 1999 za účelom doplnenia písomných dôkazov sťažovateľom.

Sťažovateľ 8. novembra 1999 okresnému súdu zaslal vyjadrenie spolu s prílohami.

Dňa 9. novembra 1999 sa uskutočnilo pojednávanie (za prítomnosti sťažovateľa a právneho zástupcu žalovaných), na ktorom boli vypočuté sporné strany, a následne bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom doplnenia znaleckého dokazovania.

Sťažovateľ 29. novembra 1999 predložil okresnému súdu prehľad platieb od všetkých žalovaných.

Podaním z 10. decembra 1999 sťažovateľ navrhol žalobu proti žalovanému v 1. rade vylúčiť na samostatné konanie.

Podľa úradného záznamu z 15. decembra 1999 (č. 1. 281 spisu) bolo pri zoradovaní súdneho spisu zistené, že v súdnom spise chýbajú listy číslo 174 až 207.

Okresný súd 15. decembra 1999 uložil znalcovi č. 2 doplniť ním vypracovaný znalecký posudok. (Uznesenie bolo 13. januára 2000 expedované sťažovateľovi a právnenému zástupcovi žalovaných.)

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) 28. apríla 2000 zaslal okresnému súdu návrh sťažovateľa na vylúčenie sudcov okresného súdu a krajského súdu.

Okresný súd 16. júna 2000 doručil súdny spis krajskému súdu na vyjadrenie sa jeho sudcov k námietke zaujatosti.

Sťažovateľ 19. júna 2000 zaslal okresnému súdu vyjadrenie k uzneseniu, ktorým bolo znalcovi č. 2 uložené doplniť znalecký posudok. Toto vyjadrenie bolo 30. augusta 2000 postúpené krajskému súdu, pretože sa tam v tom čase súdny spis nachádzal.

Sťažovateľ 30. augusta 2000 urgoval na okresnom súde pokračovanie v konaní.

Súdny spis bol 5. septembra 2000 spolu s vyjadrením sudcov doručený najvyššiemu súdu na rozhodnutie o sťažovateľom vznesenej námietke zaujatosti sudcov.

Dňa 26. septembra 2000 bol súdny spis vrátený krajskému súdu spolu s uznesením najvyššieho súdu z 19. septembra 2000, ktorým boli len dve sudkyne krajského súdu vylúčené z prejednávania predmetnej veci.

Dňa 19. októbra 2000 bol súdny spis vrátený okresnému súdu spolu s uznesením krajského súdu z 11. novembra 2000, ktorým boli tri sudkyne okresného súdu vylúčené z prejednávania predmetnej veci.

Uznesenia najvyššieho súdu a krajského súdu boli 20. novembra 2000 zaslané sťažovateľovi a právnenému zástupcovi žalovaných.

Predsedníčka okresného súdu 23. novembra 2000 upozornila vo veci konajúcu sudkyňu „na nutnosť rýchleho a plynulého konania“.

Okresný súd 26. januára 2001 návrh sťažovateľa na vylúčenie veci z 10. decembra 1999 zamietol a zároveň vydal uznesenie, ktorým sťažovateľovi uložil, aby uviedol, či jeho

podanie z 26. januára 1998 doplnené podaním zo 7. júla 1998 má okresný súd považovať za odvolanie. (Uznesenia z 26. januára 2001 boli 29. januára 2001 expedované sťažovateľovi a právnenému zástupcovi žalovaných.)

Dňa 15. februára 2001 zaslal sťažovateľ okresnému súdu vyjadrenie k uzneseniam, ktoré mu boli doručené.

Sťažovateľ 26. februára 2001 zaslal okresnému súdu doplnený návrh na vylúčenie vyššie uvedenej veci na samostatné konanie.

Okresný súd 27. februára 2001 uznesením uložil sťažovateľovi, aby oznámil, či jeho podanie z 19. februára 2001, doručené okresnému súdu 26. februára 2001 má okresný súd považovať za odvolanie proti uzneseniu, za vyjadrenie k nemu alebo za nový návrh na vylúčenie veci (uznesenie bolo 2. marca 2001 zaslané sťažovateľovi). Sťažovateľ 19. marca 2001 okresnému súdu oznámil, že jeho podanie je potrebné považovať za nový návrh na vylúčenie veci.

Okresný súd 20. marca 2001 uznesením návrh na vylúčenie veci z 26. februára 2001 zamietol. Uznesenie bolo sťažovateľovi zaslané 26. marca 2001.

Znalec č. 2 bol 11. apríla 2001 vyzvaný na prevzatie spisu za účelom vypracovania doplnku znaleckého posudku.

Sťažovateľ 18. apríla 2001 podal odvolanie proti uzneseniu z 20. marca 2001.

Okresný súd 20. apríla 2001 predložil súdny spis krajskému súdu. Súčasne znalcovi č. 2 oznámil, aby „*pre súdny spis na doplnenie znaleckého posudku nechodil*“ z dôvodu sťažovateľom podaného odvolania.

Sťažovateľ 25. júna 2001 podal ďalší návrh na vylúčenie časti veci na samostatné konanie. Tento návrh bol krajskému súdu doručený 27. júna 2001, pretože spis sa v tom čase nachádzal na krajskom súde.

Okresnému súdu bolo 8. apríla 2002 doručené uznesenie krajského súdu z 12. februára 2003 o odmietnutí odvolania sťažovateľa proti uzneseniu o nevyklúčení veci na samostatné konanie.

Okresný súd 17. apríla 2002 uznesením opravil výrokovú časť uznesenia z 15. decembra 1999 (uložil znalcovi č. 2 vypracovať znalecký posudok v troch vyhotoveniach). Uznesenie bolo expedované 25. apríla 2002 a znalec č. 2 bol vyzvaný na prevzatie súdneho spisu za účelom vypracovania znaleckého posudku.

Sťažovateľ 13. mája 2002 žiadal okresný súd, aby sa „*konečne začal veci seriózne venovať a ju v krátkom čase ukončil*“.

Okresný súd 15. mája 2002 vyzval sťažovateľa, aby špecifikoval svoje podanie z 10. mája 2002 (či sa odvoláva voči uzneseniu alebo či namieta zaujatosť sudkyne).

Okresný súd 20. júna 2002 vyzval znalca č. 2 na prevzatie súdneho spisu. Znalec č. 2 dňa 16. júla 2002 osobne oznámil, že nie je znalcom v odbore oceňovania stavebných prác. Žiadal do konania pribrať špecialistu v danom odbore.

Okresný súd 16. júla 2002 uznesením odvolal znalca č. 2 z vypracovania II. časti znaleckého posudku nariadeného uznesením z 15. decembra 1999. Za znalca v tejto časti určil Ing. P. R. (ďalej len „znalec č. 3“). Uznesenie bolo expedované 18. júla 2002.

Okresný súd 20. augusta 2002 opätovne vyzval znalca č. 2 na prevzatie spisu.

Sťažovateľ 18. septembra 2002 podal návrh na vylúčenie veci (proti žalovanému v 1. rade) na samostatné konanie.

Znalec č. 2 osobne prevzal súdny spis 23. októbra 2002.

Znalec č. 2 na 27. marec 2003 zvolal účastníkov konania na obhliadku predmetu sporu.

Okresný súd 28. marca 2003 vyzval znalca č. 3 na predloženie znaleckého posudku.

Znalec Ing. E. Ž. (ďalej len „znalec č. 4“) 3. apríla 2003 urgoval priznanie znaleckého (vo veci sp. zn. 16 Cb 1296/94) za znalecký posudok, ktorý vypracoval 31. marca 1998.

Najvyšší súd 4. júna 2003 odstúpil okresnému súdu podanie sťažovateľa z 18. mája 2003 na prípadný ďalší procesný postup.

Sťažovateľ zaslal 17. júna 2003 okresnému súdu vyjadrenie k uzneseniu zo 16. júla 2002 s tým, aby bol znalec č. 3 vyzvaný na predloženie znaleckého posudku.

Sťažovateľ 3. septembra 2003 urgoval na okresnom súde „*urýchlenie vypracovania ZP*“ a žiadal okresný súd, „*aby odstránil všetky prierahy a začal konečne konať*“.

Dňa 9. októbra 2003 znalec č. 3 písomne oznámil, že dosiaľ nebolo možné vypracovať znalecký posudok. (Účastníci konania sa nedostavili na obhliadku predmetu sporu, a tým znemožnili vypracovať I. časť posudku znalcom č. 2.)

Okresný súd 11. decembra 2003 vyzval znalca č. 2 na predloženie kompletného znaleckého posudku.

Predsedníčka okresného súdu 5. januára 2004 upozornila vo veci konajúcu sudkyňu, že vec je sledovaná Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. Žiadala vyvodiť dôsledky voči znalcovi (znalcom).

Znalec č. 2 osobne 21. januára 2004 oznámil okresnému súdu, že pre neúčinnosť účastníkov konania nemohol vypracovať znalecký posudok. Uvedené potvrdil listom doručeným okresnému súdu 3. februára 2004.

Okresný súd 24. júna 2004 vyzval znalca č. 2 na vrátenie súdneho spisu. (Znalec č. 2 vrátil súdny spis 14. júla 2004.)

Znalec č. 4 urgoval 10. augusta 2004 vyplatenie odmeny za vypracovanie znaleckého posudku č. 35/98 vo veci sp. zn. 16 Cb 1296/94.

Predsedníčka okresného súdu 22. novembra 2004 upozornila vo veci konajúcu sudkyňu na „*rýchlosť konania*“.

Okresný súd 2. decembra 2004 určil pojednávanie na 10. január 2005. Znalec č. 4 bol vyzvaný na doručenie vyúčtovania odmeny, ktorej priznanie urguje, pretože sa v spise nenachádza. (Znalec č. 4 požadované zaslal 21. decembra 2004.)

Dňa 10. januára 2005 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie (za prítomnosti sťažovateľa a právneho zástupcu žalovaných), ktoré bolo následne odročené na 7. marec 2005. (Bude urgované urýchlené predloženie znaleckého posudku znalcom č. 2).

Okresný súd 13. januára 2005 uznesením priznal znalcovi č. 4 odmenu za vypracovanie znaleckého posudku. Znalec č. 2 bol vyzvaný, aby do termínu pojednávania, t.j. do 7. marca 2005, oznámil, či je možné po predložení dokladov sťažovateľom vypracovať znalecký posudok.

Sťažovateľ 4. februára 2005 podal odvolanie proti uzneseniu z 13. januára 2005, ktorým okresný súd priznal znalcovi č. 4 odmenu za vypracovanie znaleckého posudku.

Dňa 7. marca 2005 bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom odoslania spisu krajskému súdu a vyčkania vyjadrenia od znalca č. 2.

Súdny spis bol 8. marca 2005 doručený krajskému súdu.

Dňa 27. apríla 2005 bolo krajskému súdu doručené podanie sťažovateľa z 15. apríla 2005 (sťažnosť na prieťahy v konaní) a 17. júna 2005 urgencia sťažovateľa na urýchlenie konania z 10. júna 2005, pretože v tom čase sa súdny spis nachádzal na krajskom súde. Odpoveď na urgenciu bola sťažovateľovi zaslaná okresným súdom 15. júna 2005.

Dňa 28. júla 2005 krajský súd vrátil súdny spis okresnému súdu bez rozhodnutia, pretože odvolaciemu súdu bol predložený nedôvodne (podanie nebolo odvolaním, ale návrhom na opravu uznesenia).

Okresný súd 9. augusta 2005 uznesením opravil záhlavie uznesenia z 13. januára 2005. Sťažovateľovi bolo oznámené, že okresný súd v súčasnosti čaká na vyjadrenie znalca č. 2. Znalec č. 2 bol vyzvaný na zaslanie oznámenia pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty (uznesenie, prípis sťažovateľovi a urgencia boli expedované 10. augusta 2005).

Dňa 5. septembra 2005 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľa proti opravnému uzneseniu z 9. augusta 2005. Zároveň v odvolaní sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti voči sudkyňi Mgr. P. K. a voči sudkyňiam, ktoré už v konaniach od roku 1994 konali.

Dňa 6. septembra 2005 sudkyňa Mgr. P. K. vyhotovila úradný záznam, v ktorom uviedla, že na námietku zaujatosti nebude prihliadať (sťažovateľ ako dôvod zaujatosti uvádzal postup sudkyne v prejednávanej veci).

Súdny spis okresného súdu bol 8. septembra 2005 doručený krajskému súdu na odvolacie konanie.

Súdny spis bol 23. novembra 2005 vrátený okresnému súdu. Krajský súd uznesením z 3. novembra 2005 potvrdil napadnuté uznesenie v spojení s opravným uznesením okresného súdu. Uznesenie krajského súdu bolo expedované účastníkom a znalcovi č. 4 dňa 23. novembra 2005.

Sťažovateľ 5. decembra 2005 urgoval pokračovanie v konaní.

Uznesením okresného súdu z 9. januára 2006 bola uložená poriadková pokuta znalcovi č. 2.

Dňa 18. januára 2006 bola znalcovi č. 4 poukázaná odmena za vypracovaný znalecký posudok.

Znalec č. 2 podal 25. januára 2006 odvolanie proti uzneseniu z 9. januára 2006.

Súdny spis okresného súdu bol 1. februára 2006 doručený krajskému súdu na odvolacie konanie.

Krajskému súdu boli 1. marca 2006 zaslané pripomienky sťažovateľa z 23. februára 2006 týkajúce sa zdĺhavosti predmetného konania.

Okresný súd 6. júna 2006 požiadal krajský súd o vrátenie súdneho spisu z dôvodu

sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti.

Okresnému súdu bol 15. júna 2006 súdny spis vrátený spolu s uznesením zo 7. júna 2006, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu.

Uznesenie krajského súdu bolo 16. júna 2006 doručené znalcovi č. 2.

B

Podľa k sťažnosti pripojených písomností predsedníčka okresného súdu v odpovedi:

1. z 9. septembra 1997 č. k. Spr. 1553/97 na sťažovateľovu sťažnosť z 15. júla 1997 uviedla: *„Predseda Krajského súdu v Trenčíne mi postúpil na vybavenie vašu sťažnosť (...), ktorá sa týka vecí (...) spisových značiek 6 C 1449/94, 10 C 790/94 (...)*

(...) Boli mi predložené spisy vo vyššie uvedených veciach. Zistila som, že v konaniach v ktorých ste žalobcom, došlo skutočne k značným prietahom. (...)

(...) Od 1. 1. 1997 nastala na tunajšom súde situácia, za ktorej z objektívnych dôvodov konanie vo veciach plynule nepokračovalo. Vaša sťažnosť je však opodstatnená a zariadim, aby bolo (...).“

2. z 11. januára 1999 č. k. Spr. 1553/97 uviedla: *„Na základe Vášho podania ... si dovoľujem oznámiť Vám, že vo všetkých Vašich právnych veciach ... som dala pokyn sudcom ..., aby rozhodli o Vašom návrhu na spojenie.*

Ak by sa tak v krátkej dobe nestalo, môžete ma opätovne upozorniť na nečinnosť v konkrétnej veci.“

3. z 8. júna 2001 č. k. Spr. 1561/2001 uviedla: *„(...) Vzhľadom k tomu, že spis tunajšieho súdu zn. 6C 1449/94 sa toho času nachádza na Krajskom súde v Trenčíne v dôsledku Vášho odvolania proti uzneseniu, kde je prípustný opravný prostriedok, nemôžem zaujať toho času stanovisko k jednotlivým bodom Vašej sťažnosti.*

Z Vašich opakovaných podaní a osobných návštev Vám však môžem opätovne odporučiť, aby ste aj Vy poskytovali súdu potrebnú spoluprácu a napomáhali ukončeniu veci. Vzhľadom na Vaše sústavné procesné námietky, ktoré nie vždy majú oporu v zákone, by bolo vhodné, keby ste vyhľadali kvalifikovanú právnu pomoc a neradili sa s pokútnymi, nedostatočne fundovanými osobami. Urýchleniu konania nemôžu pomôcť Vaše napr. také návrhy, kde najskôr žiadate spojenie vecí a následne navrhujete ich vylúčenie z konania na samostatné prejednanie. (...)

Môžem Vás ubezpečiť, že rýchlosť konania i naďalej budem vo Vašej právnej veci sledovať.“

III.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov (...).

2. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k opodstatnenosti sťažnosti vykonal chronologický prehľad úkonov okresného súdu v doterajšom konaní a okrem iného uviedol: *„... Z obsahu samotnej žaloby vyplýva, že žalobca sa domáha zaplatenie faktúr, ktoré vystavil za stavebné práce vykonané pre žalovaných na základe uzatvorenej zmluvy o dielo. Žalobca pôvodne podal na súd proti žalovaným samostatné žaloby. Keďže všetky veci skutkovo súviseli (všetci žalovaní boli stavebníkmi desiatich terasovitých domov, na ktorej stavbe vykonal žalobca práce, ktorých zaplatenia ceny sa domáha) došlo postupne*

rozhodnutiami súdu k spojeniu vecí do spoločného konania, ktoré je ďalej vedené pod sp. zn. 6C/1449/1994. V súčasnej dobe tak v konaní vystupuje 16 žalovaných.

V priebehu konania bolo zistené, že medzi účastníkmi je sporné, aké práce žalobca na stavbe vykonal, či práce navyiac, ktoré mal vykonať boli stavebníkmi odsúhlasené. Táto skutočnosť je ďalej komplikovaná tým, že žalobca prevzal stavbu rodinných domov žalovaných v určitej fázy rozostavanosti. O tom, v akom štádiu rozostavanosti sa stavba v čase prevzatia žalobcom nachádzala neexistuje žiadny dôkaz. O prevzatí stavby nebol vyhotovený preberací protokol. Žalobca si počas vykonávania stavebných prác nevedol stavebný denník. Aj zo strany žalobcu bola potom stavba odovzdaná ako rozostavaná a žalovaní ju potom sami dokončili. Rovnako však neexistuje žiadny dôkaz o tom, v akom štádiu rozostavanosti žalobca stavbu žalovaným odovzdal. Som preto toho názoru, že predmetná právna vec patrí medzi skutkovo zložitejšie veci, ktoré vyžadujú vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania. Táto skutková zložitosť predmetnej právnej veci sa premietla aj do celkovej dĺžky doterajšieho konania.

Pokiaľ ide o právnu zložitosť sporu, spory o plnenia zo zmlúv o dielo patria k bežnej agende všeobecných súdov. Z tohto pohľadu nepovažujeme predmetnú právnu vec za právne zložitejšiu ako iný obdobný spor. (...)“

K vyjadreniu predsedu okresného súdu zaujala stanovisko právna zástupkyňa sťažovateľa, v ktorom mimo iného uviedla: *«(...) Okresný súd vo svojom vyjadrení neuviedol v prvom rade, že bolo dňa 17. 5. 1994 podaných 8 žalôb, ktoré boli protokolované a prerokovávané každá vec v samostatnom konaní pod č. 13 C 1246/94, 16 Cb 1298/94 prevedené 7 C 788/94, 17 Cb 1309/94, 17 Cb 1297/94, 10 C 796/94, 10 C 790/94, 16Cb 1296/94 a 6 C 1449/94, a v každom konaní už na začiatku vznikali prieťahy. Iba v konaní 16 Cb 1296/94, 6 C 1449/94 bolo uznesením nariadené znalecké dokazovanie do doby, keď sťažovateľ podal návrh na spojenie vecí dňa 27. 2. 1997.*

Chronologický postup v konaniach uvedený okresným súdom nezahrňuje všetky písomnosti, ktorými sa sťažovateľ na súdnej správe domáhal úprav postupu v konaní, a ani všetky uznesenia súdu o spojení vecí. Podania sťažovateľa na postup súdu sú uvedené v prílohe č. 2 a boli zaslané Ústavnému súdu Slovenskej republiky spolu so sťažnosťou. Výpočet úkonov súdu svedčí o tom, že hoci nič nebránilo súdu v konaní pokračovať,

nakol'ko s'ťažovateľ splnil svoju dôkaznú povinnosť a existovali dôkazy o vykonaní prác, súd k samotnému dokazovaniu, a s tým spojenému právnomu posúdeniu skutkového stavu pre rozhodnutie vo veci vôbec nepristúpil. Nič by nebránilo v tom, aby bol vydaný medzitýmny rozsudok, aby mal s'ťažovateľ čiastočnú právnu istotu.

V októbri 1994 žalovaní vo všetkých konaniach podali spolu s vyjadrením k žalobe protinávrrhy na zaplatenie finančnej čiastky ako náhrady škody. O týchto návrhoch súd do dnešného dňa nekonal a s'ťažovateľovi nie je známe, či boli zaplatené súdne poplatky z protinávrrhov, či bolo o týchto protinávrrhoch rozhodované v súlade s § 97 O. s. p. a či týmto súd vyhovel, resp. či ich vylúčil na samostatné konanie. (...)

V konaní 6C 1449/94 bol na základe uznesenia súdu ustanovený znalec, ktorý bol po 6 mesiacoch vylúčený a uznesením zo dňa 14. 5. 1998 ustanovený znalec Ing. B. M., ktorý vypracoval posudok č. 5/99 dňa 24. 1. 1999 (...) t. j. po 8-mich mesiacoch, v čase keď vec bola spojená.

Znalecký posudok obsahuje zistenia a závery, ktoré umožňovali súdu, aby si záver o tejto otázke urobil sám. Posudok obsahuje všetky zistenia a údaje potrebné pre závery dokazovania súdu s poukazom na to, že súd hodnotí znalecký posudok ako každý iný dôkaz.

Dňa 15. 12. 1999 súd uložil znalcovi doplniť vypracovaný znalecký posudok a až 11. 4. 2001 bola zadaná úprava sudkyne, aby bol znalec vyzvaný na prevzatie spisu. Pritom spis podľa vyjadrenia Okresného súdu v Trenčíne sa nachádzal v spisovni v tom čase do 16. 6. 2000. Znalec bol opakovane vyzvaný až 19. 4. 2001, aby pre spis nechodil!, nakol'ko spis bol predložený na Krajský súd. Krajský súd sa nachádza v Trenčíne a znalec mohol do neho nahliadnuť aj tam. Všetky podklady mal k dispozícii pri pôvodnom vypracúvaní posudku. Súd bol povinný vyhotoviť znalcovi odpis o skutočnostiach, ktoré môžu mať vplyv na doplnenie posudku, nie čakať na „vrátenie spisu“. Dňa 20. 8. 2002 bol opakovane vyzvaný znalec na prevzatie spisu, t. j. po 16 mesiacoch. Znalec bol vyzvaný na predloženie znaleckého posudku 28. 3. 2003. Dňa 9. 1. 2006 bolo vydané uznesenie o poriadkovej pokute znalcovi za nepredloženie znaleckého posudku.

Súd ale svojím uznesením z 16. 7. 2002 odvolal znalca Ing. M. B. z vypracovania časti znal. posudku a za znalca určil Ing. P. R., ktorého znalecký posudok taktiež vypracovaný dodnes nebol, alebo nebol s'ťažovateľovi doručený. Uznesenia o postupe v znaleckom dokazovaní neboli s'ťažovateľovi dané na vedomie. (...)

Vzhľadom na okolnosti prípadu, keď viacerí žalovaní boli a sú činní v oblasti stavebníctva (Ing. K. Ď. pracoval ako hlavný architekt mesta T.), súd pochybil pri určovaní osoby znalca, keď neurčil nestranného znalca zo vzdialenejšieho miesta, prípadne vedecký ústav na preskúmanie správnosti posúdenia veci znaleckým dokazovaním, prípadne v kontrolnom znaleckom posudku, aby predišiel námietkam účastníkov konania a nesprávnemu rozhodnutiu, čo sa v konaní aj potvrdilo.

Súd vo svojej rozhodovacej činnosti o spojenom návrhu dodnes nevykonal kvalifikované konanie vo veci, keďže znalecké dokazovanie má tvoriť jeden základný a nevyhnutný podklad pre rozhodnutie v merite veci, trvanie súdneho sporu od roku 1994 doteraz je obdobím zbytočných prieťahov v konaní, bez toho, aby konaniu bránila zákonná prekážka, respektíve prekážka na strane sťažovateľa. Práve sťažovateľ podal viacero podaní a vyjadrení na nečinnosť a nekonanie súdu, ktoré postrádali pozitívny účinok a posun vo veci. Súdny konštatovali vo svojich vyjadreniach prieťahy v konaní, avšak náprava sa do dnešného dňa nedosiahla, súd nevykonal vo veci žiadny relevantný úkon, aby bolo dokazovanie znalcom vykonané v lehote a úspešne. (...)

Treba konštatovať, že súd v uvedenom konaní nebol schopný ustáliť výšku žalobného návrhu po jeho spojení a v tejto právnej veci označuje spor takto: spisová značka 6C 1449/94-433 vo veci žalobcu B. R. proti žalovanému Ing. K. Ď. a spol. o zaplatenie 146 846,20 Sk a iné.

Okresný súd konštatuje, že ide z právneho hľadiska o vec, ktorá patrí do bežnej rozhodovacej agendy prvostupňových súdov. Nekompetentné uznesenia na vykonanie znaleckého dokazovania a nesprávne právne posudzovanie a vyhodnotenie dôkazov -výpovedí účastníkov konania, nakoľko ide o štandardnú vec, treba pripísať okresnému súdu tiež ako prieťahy v konaní. (...)

Vzhľadom na uvedené správne okresný súd považuje prieťahy v konaní za zbytočné. (...)»

K vyjadreniu predsedu okresného súdu predložil svoje stanovisko aj sťažovateľ, v ktorom sa vyjadril k priebehu konania v časovom slede od 18. mája 1994 do 16. júna 2006, ako aj „k skutkovej a právnej zložitosti sporu“.

3. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa naplní zásadne až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. I. ÚS 41/02).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 1449/94, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako navrhovateľ, došlo k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

3.1 Pri hodnotení podľa kritéria zložitosti posudzovanej veci ústavný súd vzal do úvahy určitú skutkovú zložitosť (napr. nutnosť nariadiť znalecké dokazovanie, konanie o návrhoch účastníkov a nimi podaných opravných prostriedkoch). Táto zložitosť však nie je výlučnou a ani hlavnou príčinou doterajšej dĺžky konania.

3.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, t. j. správania sťažovateľa v predmetnom konaní, ústavný súd nemohol neprihliadnuť na skutočnosť, že k celkovej dĺžke konania prispel aj sťažovateľ svojimi neúspešnými procesnými návrhmi (napr. námietky zaujatosti

voči sudcom okresného a krajského súdu, opakované návrhy na vylúčenie časti žaloby na samostatné konanie, viacnásobnými úpravami petitu žaloby a odvolaniami proti rozhodnutiam okresného súdu). Taktiež odročovanie pojednávanií (resp. rušenie už stanovených termínov) z dôvodov vyvolaných sťažovateľom (neospravedlnená neúčast' na pojednávanií konanom 10. septembra 1996, predloženie spisu na odvolacie konanie vo veci odmeny znalca a pod.) vplývalo na predĺženie doterajšej doby konania (pozri vyššie prehľad úkonov okresného súdu v časti II. A odôvodnenia).

Uvedené skutočnosti síce vyplývali z využívania procesných oprávnení daných účastníkom konania, avšak v danom prípade (najmä pokiaľ pri ich využívaní bol sťažovateľ neúspešný) prispeli k predĺženiu doterajšieho priebehu konania, pričom uvedené obdobia nemožno podľa názoru ústavného súdu pripočítať na vrub okresnému súdu.

3.3 Ústavný súd ďalej skúmal postup okresného súdu v posudzovanom konaní z hľadiska zisťovania eventuálnych dôvodov (príčin) sťažovateľom namietaného porušenia označeného základného práva.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že konanie v predmetnej veci od jej prijatia okresným súdom (18. mája 1994) dosiaľ trvá vyše 12 rokov. Za posudzované obdobie okresný súd vykonal osem pojednávanií, posledné 7. marca 2005, ktorých výsledky doteraz nevedli k rozhodnutiu v merite veci.

Na základe posúdenia postupu okresného súdu vyplývajúceho zo súdneho spisu sp. zn. 6 C 1449/94 ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol nečinný:

- od 10. septembra 1996 (pojednávanie) do 20. novembra 1997 (ustanovenie znalca), t. j. v trvaní vyše 14 mesiacov,

- od 2. februára 1999 (predloženie znaleckého posudku) do 12. októbra 1999 (predvolanie na pojednávanie), t. j. v trvaní vyše osem mesiacov (kedy okresný súd len doručil znalecký posudok a rozhodol o znalcovskom),

- od 8. apríla 2002 (doručenie súdneho spisu z krajského súdu) do 2. decembra 2004 (predvolanie na pojednávanie), t. j. v trvaní vyše 25 mesiacov, keď sa okresný súd zaoberal

v zásade len ustanovením znalca č. 3 a urgovaním predloženia znaleckého posudku znalcom č. 2 (mimo doby konania o návrhu sťažovateľa na vylúčenie sudcov okresného a aj krajského súdu z konania v trvaní sedem mesiacov),

- od 4. februára 2005 (podanie sťažovateľa) do 28. júla 2005 (vrátenie spisu z krajského súdu), t. j. v trvaní skoro šesť mesiacov, keď okresný súd nesprávne vyhodnotil podanie sťažovateľa ako odvolanie,

t. j. spolu vyše 52 mesiacov (vyše 4 rokov) nevykonal vo veci úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ počas súdneho konania nachádza. Vzhľadom na uvedenú dlhodobú nečinnosť (resp. nízku efektívnosť procesných úkonov) okresného súdu ústavný súd konštatuje, že v konaní došlo k prietahom, ktoré neboli spôsobené zložitou vecou ani správaním účastníkov konania, ale postupom okresného súdu. Správnosť záverov ústavného súdu pri hodnotení postupu okresného súdu aj v týchto obdobiach potvrdzujú výsledky kontrol predsedníčky okresného súdu (z 13. mája 1999, 19. júla 1999, 2. septembra 1999, 23. novembra 2000, 5. januára 2004, 22. novembra 2004) nachádzajúce sa v súdnom spise, ktorými upozorňuje vo veci konajúcu sudkyňu na nečinnosť, nutnosť plynulého a rýchleho konania (pozri vyššie bod II. A odôvodnenia). K zdĺhavému znaleckému dokazovaniu a jeho doterajším výsledkom (zrejme nepostačujúcim k rozhodnutiu v merite veci) ústavný súd poznamenáva, že tolerovanie pasivity znalca (málo efektívne urgovanie), ako aj ustanovenie súdneho znalca, ktorý nemá potrebnú odbornosť na podanie celého znaleckého posudku (ustanovenie znalca č. 2 na vypracovanie doplnku znaleckého posudku), hodnotí ústavný súd ako postup súdu, ktorý nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa v jeho veci, a teda ako taký, ktorý spôsobil zbytočné prietahy v konaní (napr. II. ÚS 10/01). Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť tieto prietahy, nemožno akceptovať. Personálne problémy a vysoká zaťaženosť sudcov nemôže byť na ťarchu účastníka konania a nemajú povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil (pozri napr. I. ÚS 156/02).

Vychádzajúc zo svojej judikatúry ústavný súd nad rámec uvedených konštatácií ešte poznamenáva, že občianske súdne konanie, ktoré bez meritórneho rozhodnutia súdu prvého

stupňa trvá tak dlho, ako je to v danej veci (s prihliadnutím na všetky vyššie uvedené skutočnosti pôsobiace na dĺžku konania), je konaním nezlučiteľným s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy. Nadväzujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, ktorú si ústavný súd osvojil pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (ustanoveného čl. 48 ods. 2 ústavy), ústavný súd zdôrazňuje v zásade obsahovú príbuznosť (totožnosť, nie odlišnosť) týchto práv.

Konanie v neprimeranej lehote v kontexte uvedeného znamená teda súčasne aj konanie so zbytočnými prietahmi (oboje spôsobujú pretrvávajúci stav právnej neistoty účastníkov konania).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov, pretože vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je garanciou toho, že okresný súd nebude pokračovať v nečinnosti v napadnutom konaní.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadované finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 000 Sk odôvodnil nasledovne: *„Primerané finančné ohodnotenie žiadame ako nemajetkovú ujmu zohľadniť v uvedenej výške vzhľadom na to, že súdny spor bezvýsledne trvá dodnes, t. j. viac ako 12 rokov, čo je veľmi dlhá doba súdneho procesu, nakoľko aj okresný súd zhodnotil, že*

sa jedná o vec nie zložitú, náročnú ale štandardnú. Obdobné spory zo zmlúv prerokávajú na podklade znaleckých posudkov súdy bežne. Pri riadnom postupe súdu by bola vec niekoľko rokov skončená.

Voči sťažovateľovi, nakoľko sa snaží o skoré ukončenie procesu je to zo strany súdu ignorovanie jeho základných ľudských práv, konať bez prietáhov.

Vek sťažovateľa a zhoršujúci sa zdravotný stav, súvisiaci so stavom právnej neistoty, vplýva výrazne na jeho psychiku. V uvedenom spore sú žalovaní jeho spoluvlastníkmi 10-bytového domu a denné spolužitie pod jednou strechou so spoločným schodišťom a vstupom mu činí traumy, frustráciu, zníženie spoločenskej kvality života, stále psychické vypätie s následkom neurologických problémov. Až ukončenie sporov môže viesť k zmene základov jeho života, a jeho rozhodnutí sa o ďalšom zotrvaní v spoluvlastníctve domu“.

Keďže iba konštatovanie porušenia označeného základného práva nie je dostatočným zadosťúčením pre sťažovateľa, ústavný súd uznal za dôvodné priznať mu finančné zadosťúčinenie, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä s prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, ale aj správanie sťažovateľa v predmetnom konaní (pozri bod 3.2 tejto časti) považuje za primerané vo výške 50 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou. Advokátka vykonala tri úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania,

písomné podanie (sťažnosť) zo 7. apríla 2006 a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 10. augusta 2006. Odmena za jeden úkon právnych služieb (v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, t. j. 1/6 z výpočtového základu 16 381 Sk) je 2 730 Sk, čo predstavuje spolu s režijným paušálom 164 Sk sumu 2 894 Sk. Odmena advokátke za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom predstavuje spolu sumu (za tri úkony právnych služieb) 8 682 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2006